

YABANCI UYRUKLU BİREYLERİN SERBEST ZAMANLARINDAKİ DURUMLARININ AKIŞ KURAMI BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Emre Caner YAPICI^{1,*}, Aytakin ALPULLU², Yusup MAMETKULYYEV³,
Ahmet YILGIN⁴

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; farklı kültürlere ve ülkelere mensup bireylerin, serbest zamanlarında yapmış oldukları çeşitli etkinliklerdeki akış durumlarını, çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Bu kapsamda araştırmaya 118 erkek ve 133 kadın toplam 251 yabancı uyruklu Türkçe dil öğrencisi katılmıştır. Katılan öğrencilerin; 53'ü Türkmen, 78'i Gürcü ve 120'si diğer milletlerden oluşmaktadır. Katılımcıların, serbest zamanlarındaki yapmış olduğu etkinliklerdeki akış durumunu tespit etmek için Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Ak ve Alpulu, 2020 tarafından yapılmış olan Alpak akış ölçeği kullanılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediği çarpıklık, basıklık, ortalama, medyan ve histogramlar ile değerlendirilmiş ve verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Normal dağılım gösteren verilerde betimsel istatistik yöntemlerinden ikili karşılaştırmalar için bağımsız örneklem t testi, ikiden fazla grupların karşılaştırılmasında Anova testi ve farklılaşmanın hangi gruplarda meydana geldiğini tespit etmek için çoklu karşılaştırmalar Tukey testi kullanılmıştır. Verilerin analiz edilmesinde jasp 0.9.2.0 versiyon programı kullanılmış ve istatistiksel anlamlılık değeri olarak $p<0,05$ alınmıştır. Elde edilen veriler bilimsel normlara göre değerlendirilmiştir. Cinsiyet, medeni durum, düzenli spor yapma değişkenleri ile Alpak ölçeği ortalama puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık vardır ($p<0,05$). Dil kuru, yaş, eğitim, gelir ve uyruk alt grupları ile Alpak ölçeği ortalama puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark tespit edilmiştir ($p<0,05$). Türkmen, Gürcü ve diğer millet gruplarının Alpak ölçeği ortalaması farklılaşmasının diğer millet grubu tarafından oluşturulduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Yapılan araştırma SSCB'den ayrılmış olan iki ülkeye mensup Türkmen ve Gürcülerin, serbest zamanlarındaki akış durumuna sahip olması yönünden diğer milletlere mensup bireylere göre daha zayıf kaldığı tespit edilmiştir. Ayrıca çeşitli değişkenlerin alt gruplarında da akış durumu yönünden farklılaşmanın olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Akış Kuramı, Rekreasyon, Serbest Zaman, Spor

EXAMINATION OF THE SITUATION OF FOREIGN NATIONALS IN THEIR LEISURE TIME IN THE CONTEXT OF FLOW THEORY

ABSTRACT

The aim of this research is to examine the flow situations of individuals belonging to different cultures and countries in various activities that they have done in their free time in terms of various variables. In this context, a total of 251 Turkish language students of foreign nationality, 118 men and 133 women, participated in the study. Of the students participating, 53 are Turkmen, 78 are Georgian and 120 are of other nationalities. In order to determine the flow status of the participants in the activities they had done in their free time, the Alpak flow scale, which was conducted by Ak and Alpulu, 2020, a Turkish validity and reliability study, was used. Skewness, kurtosis, mean, median and histograms were evaluated whether the data showed a normal distribution or not, and it was determined that the data showed a normal distribution. In binary comparisons for normally distributed data the methods of descriptive statistics, independent sample t-test for comparison of more than two groups, Anova test and Tukey multiple comparisons test was used to determine which groups that occurred in differentiation. In the analysis of the data, jasp 0.9.2.0 version program was used and $p<0.05$ was taken as the statistical significance value. The obtained data were evaluated according to scientific norms. There is a statistically significant difference between the variables of gender, marital status, regular sports and Alpak scale average scores ($p<0.05$). A statistically significant difference was found between the average scores of the language Decency, age, education, income and nationality subgroups and the Alpak scale ($p<0.05$). It was determined that the Alpaca scale mean differentiation of Turkmen, Georgian and other ethnic groups was established by the other ethnic group ($p<0.05$). The research conducted found that Turkmens and Georgians

¹ Yazışmadan sorumlu yazar: Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Spor Yönetim Bilimleri, ecyspor1986@hotmail.com

² Marmara Üniversitesi, Spor Yöneticiliği, aytakin.alpulu@marmara.edu.tr

³ Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Spor Yönetim Bilimleri, yusupmametkulyyev@gmail.com

⁴ Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Spor Yöneticiliği, ahmet_yilgin@hotmail.com

belonging to the two countries that have left the SSCB remain weaker than individuals belonging to other nationalities in terms of having a flow situation in their free time. In addition, it was found that there is a differentiation in terms of flow state in subgroups of various variables.

Keywords: Flow Theory, Recreation, Leisure Time, Sport

GİRİŞ

Türkçe dil eğitimi, dünyada birçok ülkede Türkçenin ve Türk kültürünün yaygınlaştırılması ve tanıtılması amacı ile verilmektedir. Ülkemizde yabancı uyruklular TÖMER aracılığıyla ve farklı ülkelerde ise Türkiye Cumhuriyeti Elçilikleri ve konsoloslukları bünyesinde dil eğitimi almaktadırlar. Farklı kültürlerden bireylerin serbest zamanlarında yaşamış oldukları akış deneyimini incelemek amacıyla Türkiye Cumhuriyeti'nin başkenti Ankara'da ve Sınır komşumuz olan Gürcistan'ın kozmopolitik turistik bir şehri olan Batum ilinde Türkçe dil eğitimi alan yabancı uyruklu bireyler üzerinde araştırma yapılmıştır. Yapılmış olan çalışmanın dil vasıtasıyla Türk kültürünü tanımış farklı kültürlere mensup bireylerin serbest etkinliklerindeki akış durumunu tespit etmesi yönüyle literatüre farklı bir yorum katacağı düşünülmektedir. Tüm dünyada uluslararası öğrenci sayısının artışı Ekonomik İş birliği ve Kalkınma Örgütü'nün (OECD) 1975 yılı verilerine göre 800.000 olarak artış gösterirken bu sayı 2009 yılında ise 3,7 milyona ulaşmıştır. Türkiye ise bu sürece 1981 yılı itibaren dahil olmuştur. (Özkan ve Güvendir, 2015).

Yabancı uyruklu öğrencilerin, eğitim dili Türkçe olan fakülte veya enstitülerdeki eğitimlerine başlamadan önce TÖMER, DİLMER veya ilgili üniversitelerinin sağlamış olduğu Türkçe dil eğitim sınıflarında temel düzey (A1-A2), orta düzey (B1-B2) ve ileri düzey (C1-C2) seviyelerinde Türkçe dil eğitimi görmekteyizler. Bu öğrenciler aldığı dil eğitimi dışında gün içerisinde serbest zamanlarını farklı sosyal ve kültürel etkinliklere veya fiziksel aktivitelere ayırmakta olup bu etkinlikler esnasında bireylerin zamanın nasıl geçtiğini anlamadığı etkinliğe tam konsantre olduğu anlar gelir. İşte bu oluşan psikolojik duruma “akış” denir. Yapılan çalışmada farklı kültürlerde yer alan bireylerin Türk kültürünü tanımalarına vesile olan dil unsuru vasıtasıyla çeşitli demografik değişkenlere göre akış durumlarının tespit edilmesi ana hedeftir.

Akış deneyimi, bugün birçok alanda kullanılan akış kuramının temelini oluşturmaktadır. Akış deneyimi yabancı dil eğitimi, müzik, tiyatro, resim, çeşitli rekreatif faaliyetler, bilgisayar oyunları, e-oyunlar, spor, rekreasyon gibi pek çok çalışmada kullanılmıştır. Bu alanlarda yapılan çeşitli çalışmalarda akış deneyiminin ölçümüne yönelik yeni ölçekler geliştirilmeye çalışılmıştır (Ak ve Alpullu, 2020). Akış deneyimde ki en önemli faktörlerden biri kişilerin serbest zamanlarında gerçekleştirdiği etkinliklerdir. Serbest zaman

stres, fiziksel ve zihinsel sağlığın korunması gibi kişinin olumsuzluklarla baş etmesine yardımcı olmaktadır. Ayrıca kişinin sosyalleşmesine, yeni arkadaşlıklar kurulmasına, aile üyelerinin birbirleriyle iletişimlerinin güçlenmesine ve yaşamda mutluluk algısının geliştirilmesine de katkı sağlamaktadır (Çevik ve ark., 2021). Serbest zamanlarında yapılan faaliyetler insanın fiziksel olarak ve ruhsal olarak kendini daha iyi hissetmesini sağlayabilmekte, belirlediği hedeflere ulaşmasında stresin azaltılmasına katkı sağlayabilmektedir (Demir,2021)

Kişinin yapıyor olduğu etkinliğe yönelik bilişsel bir durum olan akış deneyimi ilk kez 1975 yılında Csikzentmihalye'nin yapmış olduğu çalışmayla ortaya konulmuştur. Akış deneyimini yaşayan birey, o anlarda sadece yapmış olduğu eyleme odaklanmakta olup yapmış olduğu etkinlik dışındaki hiçbir uyarıcıya tepki vermemektedir. Birey bu anlarda zamanın nasıl geçtiğini anlamamaktadır. Akış deneyiminin yaşanması, yapılan eylemin rekabete açık, cezbedici ve mücadeleye açık olması ile bağlantılıdır. Ayrıca bireyin bu zorluklarla başa çıkabilecek yetenek ve beceriye sahip olması gerekmektedir (Csikszentmihalyi, 1977).

Akış, aslında kişinin kendisini ödüllendirme deneyimidir (Engeser, 2012). Akış kuramını yapısında yer alan durumlara bakıldığında; bireyin sahip olduğu yeteneklerin ve becerilerin yapılan etkinliği uygulamada zayıf kalması halinde etkinlikten sıkılma hali ortaya çıkar (Moneta, 2004). Akış deneyimi, kişilerin yapmış olduğu eyleme tüm benlikleriyle katılması anlamına gelmektedir ve bu yapılan eylemdeki yoğunluk kişiye yoğun bir haz duygusu yaşatmaktadır (Collins, 2009). Akış ve haz alma arasındaki ilişki, kişinin yapmış olduğu eylemlerdeki zorluk derecesine bağlıdır. Bu zorluk kişinin seviyesinden aşağıda kalırsa kişi mutlu olma evresine ulaşamayacaktır (Csikszentmihalyi, 2000).

Alanyazın incelendiğinde ülkemizde akış kuramı ile ilgili birçok araştırmaya rastlanmıştır (Yeşiltaş ve Ekici, 2017; Turan, 2019; Ayazlar, 2015; Sahranç, 2013; Teztel, 2016; Haznedar, 2019; Kaya, Metin, ve Kozak, 2015). Fakat farklı milliyetlere ve kültürlere mensup olup aynı zamanda Türk kültürünü tanımış olan bireylerin akış durumunu inceleyen çalışmalara rastlanmamıştır. Bu bağlamda yapmış olduğumuz çalışmada farklı ülke vatandaşlarının Ankara ve Batum ilindeki Türkçe dil merkezlerinde eğitim almış ve B1, B2 ve C1 seviyesinde Türkçe bilen öğrencilerin akış durumunu incelemek ve alan-yazına katkı sağlamak için bu çalışma önemli görülmektedir.

MATERYAL VE METOT

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2021-2022 döneminde Türkiye'nin başkenti Ankara'da ve Gürcistan'ın Türkiye sınırındaki ili Batum'da Türkçe dil eğitimi alan 517 yabancı uyruklu öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubunu ise Ankara ve Batum'da resmi dil merkezlerinde Türkçe dil eğitimi alan B1, B2 ve C1 kurlarını bitirmiş olan 251 yabancı uyruklu öğrenci oluşturmaktadır. Olasılık temelli örneklemin özü olasılık kuramına dayanır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Örneklem seçiminde olasılıklı örneklem seçim tekniklerinden basit rastgele örneklem tekniği kullanılmıştır. Araştırmada tarama modellerinden olan genel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, "çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek veya örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir" (Karasar, 2013).

Veri Toplama Araçları

ALPAK Akış Ölçeği

ALPAK akış ölçeği, 20 madde ve 4 boyuttan oluşmaktadır. Bu boyutlar tanışma, sıkılma, kaygı ve akıştır. Alpak akış ölçeğinin cronbach alpha değeri α : 0,807'dir.

Akış Kuramına göre kişi, akış boyutuna dört aşamada ulaşmaktadır. Aktivitedeki zorluk seviyesiyle yeteneklerin kıyaslanması sonucunda aşama aşama akış boyutuna geçilmektedir. Akış kuramını oluşturan koşullar incelendiğinde; var olan becerinin aktivitede öğrenilen beceriden düşük olması durumunda duyulan kaygı hali ile var olan becerinin öğrenilen beceriden yüksek olması durumunda ortaya çıkan can sıkıntısı hali Alpak Ölçeği'nin temel yapısını oluşturmaktadır (Alpullu ve Ak, 2020).

Kişisel Bilgiler Formu

Çalışmanın demografik değişkenlerini elde etmek için araştırmacı tarafından oluşturulmuş kişisel bilgiler formu kullanılmıştır.

Veri Toplama

Araştırmanın verilerini toplamak için Alpak ölçeği ve kişisel bilgiler formu, elektronik ortamda oluşturulmuş ve araştırmanın örneklem grubunu oluşturan gruba kitle iletişim araçları vasıtasıyla ulaştırılmıştır. Verilerin toplanması için resmi Türkçe dil eğitimi veren kurumlardan izinler alınmıştır. İlgili örneklem grubuna ölçek ve çalışma bilgileri verilmiş aynı zamanda onam formu imzalatılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada kullanılan Alpak akış ölçeğinin cronbach alpha değeri α : 0,807'dir. Bu değer uygulanan ölçeğin iyi seviyede bir geçerlilik güvenilirliğe sahip olduğunu ifade

etmektedir. Yapılan araştırmada cinsiyet, yaş, dil kuru, gelir düzeyi, uyruk, düzenli spor yapma durumu, medeni durum ve eēitim düzeyi kategorik deēiřkenler olarak kullanılmıştır. Yapılan analizler neticesinde verilerin normal daēıldıēı kabul edilmiş ve betimsel istatistik yöntemlerden ikili karşılaştırmalar için baēımsız örnekleme t testi, ikiden fazla grupların karşılaştırılmasında Anova testi ve gruplar arasında farklılaşmanın hangi grup veya gruplardan meydana geldiēini tespit etmek için ise çoklu karşılaştırmalar Tukey testi kullanılmıştır. Analizler JASP (A Fresh Way to Do Statistics) 0.9.2.0 versiyon programı ile analiz edilmiştir (JASP Team, 2020). Araştırmada istatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak belirlenmiştir.

BULGULAR

Tablo.1 Araştırmanın rnekleme Grubuna Ait Demografik Bilgilere İlişkin Veriler

Deēiřken	Grup	N	%
Cinsiyet	Erkek	118	47
	Kadın	133	53
Uyruēunuz	Türkmen	53	21,1
	Gürcü	78	31,1
	Diēer	120	47,8
Dil Seviyeniz	B1	66	26,3
	B2	91	36,3
	C1	94	37,5
Medeni Durum	Evli	79	31,5
	Bekar	172	68,5
Eēitim Düzeyi	Lise	56	22,3
	Lisans	127	50,6
	Lisansüstü	68	27,1
Gelir Düzeyi	4252 TL ve altı	118	47
	4253 TL Asg. cr.	40	15,9
	4254 TL ve st	93	37,1
Aktif Spor	Evet	130	51,8
	Hayır	121	48,2
Yaş	18-24	90	35,9
	25-29	111	44,2
	30-34	35	13,9
	35-39	15	6,0

Tablo.2 Ölçeğin Güvenirlik Analizi Tablosu

Faktörler	İç Tutarlılık Değerleri (α)
Yeni Katılış	,748
Tecrübeye Dayalı Sıkıntı	,753
Artan Aşamadaki Kaygı	,845
Akış	,806
Genel İç Tutarlılık	,807

Tablo 2’de ölçeğin güvenirlik analizinin değerlendirilmesinde norm değerinin en az 0,7 olması kabul edilebilir bir değerdir (Coşkun ve ark, 2018).

Kullanılan Alpak Akış Ölçeğinin iç tutarlılık değerleri her bir boyut ve tüm maddeler kapsamında incelendiğinde oldukça güvenilir bir nitelikte olduğu tespit edilmiştir.

Tablo.3 Ölçeğin Alt Boyut ve Toplam Puanlarının Normallik Testleri İstatistik Sonuçları

Alt Boyut ve Toplam Puan	Ortalama	Medyan	Çarpıklık	Basıklık
Yeni Katılış	4,11	4,00	-,486	,925
Tecrübeye Dayalı Sıkıntı	3,04	3,00	,128	-,561
Artan Aşamadaki Kaygı	3,17	3,20	-,285	-,619
Akış	4,06	4,00	-1,207	3,713
Toplam Puan	72,02	72,00	-,052	,312

Tablo.3’te normallik varsayımları bağlamında incelendiğinde istatistiksel açıdan ortalama ve medyanların birbirine yakın değerlerde olduğu, aynı zamanda çarpıklık ve basıklık değerlerinin normallik sınırlarında olduğu tespit edilmiştir. Verilerin normal dağılım gösterdiği ve yapılacak hipotez testlerinin parametrik testler olması gerektiği kararına varılmıştır.

Tablo.4 Cinsiyet, Medeni durum ve Düzenli spor yapma değişkenlerine göre ALPAK Akış Ölçeği Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları

Değişkenler	N	SD	Alpak Akış Ölçek Ort.	DF	P	Etki Değeri
Cinsiyet						
Erkek	118	0,44	3,68	249	0,01	** 0,32
Kadın	133	0,43	3,53			
Medeni durum						
Evli	79	0,45	3,50	249	*0,01	**-.0,32
Bekar	172	0,43	3,65			
Düzenli Spor						
Evet	130	0,48	3,63	249	*0,27	**0,13
Hayır	121	0,40	3,57			

*p<0,05, ** Cohens etki değeri

Tablo 4’te elde edilen bulgulara göre; Alpak akış ölçeğinden alınan puanların ortalaması ile cinsiyet arasındaki ilişki incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (0,05). Erkeklerin puan ortalamaları 3,68, kadınların puan ortalaması 3,53’den daha fazladır. Aynı zamanda bu farklılığın etki değerine baktığımızda Cohen’s d 0,32 olarak tespit edilmiştir. Medeni durum değişkeni açısından Alpak ölçeğine verilen cevapların ortalaması analiz edildiğinde bekar öğrenciler ile evli öğrenciler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (0,05). Bekar öğrencilerin ortalama puanları 3,65, evli erkeklerin ortalama puanları 3,50’den daha yüksektir. Düzenli spor yapma değişkeni ile Alpak ölçeği ortalama puanları arasındaki ilişki incelendiğinde evet cevabı veren öğrenciler ile hayır cevabı veren öğrenciler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (0,05). Evet cevabı veren öğrencilerin Alpak ölçeği puan ortalaması 3,63, hayır cevabı veren öğrencilerin puan ortalamasından 3,57 daha yüksektir.

Tablo.5 Alpak ölçeği Alt Boyutları ile Uyruk Değişkeni Arasındaki Anova Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Uyruğunuz	N	X	Ss	F	P
Yeniden Katılış	Türkmen	53	4,05	0,54	0,65	0,52
	Gürcü	78	4,16	0,51		
	Diğer	120	4,11	0,56		
Tecrübeye dayalı sıkıntı	Türkmen	53	2,86	0,69	28,5	0,01
	Gürcü	78	2,66	0,71		
	Diğer	120	3,39	0,67		
Artan aşamadaki kaygı	Türkmen	53	2,81	0,87	30,9	0,01
	Gürcü	78	2,79	0,87		
	Diğer	120	3,59	0,69		
Akış	Türkmen	53	3,96	0,57	1,08	0,33
	Gürcü	178	4,11	0,66		
	Diğer	120	4,09	0,58		

Tablo 5’te elde edilen bulgulara göre; Alpak ölçeği alt boyutları ile katılımcıların uyrukları arasındaki farklılaşma incelendiğinde; Tecrübeye dayalı sıkıntı ve artan aşamadaki kaygı alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma tespit edilmiştir (0,05).

Farklılaşmanın hangi gruplardan kaynaklandığını tespit etmek için çoklu karşılaştırmalar Tukey testi yapılmıştır.

Tablo.6 Alpak Ölçeği ve Uyruk Değişkeni Çoklu Karşılaştırmalar Tukey Testi Sonuçları

Tecrübeye Dayalı Sıkıntı				
		Türkmen	Gürcü	Diğer
Türkmen	Ort. fark	-	0,20	-0,52
	t	-	1,65	-4,59
	df	-	248	248
	P	-	0,22	*0,01
		Türkmen	Gürcü	Diğer
Gürcü	Ort. fark	-	-	-0,72
	t	-	-	-7,22
	df	-	-	248
	p	-	-	*0,01
		Türkmen	Gürcü	Diğer
Diğer	Ort. fark	-	-	-
	t	-	-	-
	df	-	-	-
	p	-	-	-
Artan Aşamadaki Kaygı				
		Türkmen	Gürcü	Diğer
Türkmen	Ort. fark	-	0,01	-0,78
	t	-	0,10	-5,96
	df	-	248	248
	p	-	0,99	*0,01
		Türkmen	Gürcü	Diğer
Gürcü	Ort. fark	-	-	-0,79
	t	-	-	-6,89
	df	-	-	248
	p	-	-	0,01
		Türkmen	Gürcü	Diğer
Diğer	Ort. fark	-	-	-
	t	-	-	-
	df	-	-	-
	p	-	-	-

Tablo.6’da elde edilen bulgulara göre; uyruk açısından bakıldığında diğer milletler grubunda olan bireylerin Akış deneyimi bakımından Türkmen ve Gürcü uyruklu bireylerden istatistiksel açıdan farklılaştığı tespit edilmiştir (0,05).

Tablo.7 Alpak Ölçeği Ortalama Puanları ile Farklı Değişkenler Arasındaki Anova Test Sonuçları

Değişkenler	N	Ort.	Ss	F	P	Etki Değeri
Kur						
B1	66	3,44	0,36	8,09	*0,01	**0,06
B2	91	3,59	0,38			
C1	94	3,72	0,51			
Yaş						
18-24	90	3,55	0,40	30,4	* 0,01	**0,27
25-29	111	3,43	0,39			
30-34	35	4,02	0,34			
35-39	15	4,11	0,20			
Eğitim						
Lise	56	3,42	0,34	15,1	*0,01	**0,10
Lisans	127	3,55	0,46			
Lisansüstü	68	3,82	0,39			
Gelir						
4252 TL ve altı	118	3,52	0,43	14,6	*0,01	**0,10
4253 TL	40	3,93	0,39			
4254 TL ve üstü	93	3,55	0,42			

*p<0,05; **Eta square.

Tablo 7’de elde edilen bulgulara göre; Kur, Yaş, Eğitim ve Gelir alt grup değişkenleri ile ALPAK ölçeği ortalama puanı bağımlı değişkeni arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık vardır (0,05). Gruplar arasındaki farklılaşmanın düzeyine bakıldığında ise; kur değişkeninde C1 kategorisi (Ort.: 3,72), yaş değişkeninde 35-39 yaş kategorisi (Ort.:4,11), eğitim değişkeninde lisansüstü kategorisi (Ort.: 3,82) ve gelir kategorisinde ise 4253 TL Asgari ücret gelirine sahip gruplar (Ort.: 3,93), diğer gruplardan serbest zamanlarında yaşadıkları akış deneyimi bakımından belirgin seviyede farklılaşmıştır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bireyin yaşam becerilerinde gelişim sürecini spor ve spor dışı düzenlemeler ile gerçekleştirmesi bireyin kendisini yenilemesi ve geliştirmesi adına boş zaman dilimi içerisindeki aktiviteler önemli bir işleve sahiptir (Yılgin, 2022). Yabancı uyruklu bireylerin çeşitli değişkenlere göre serbest zamanlarındaki akış durumu, toplam 251 kadın ve erkek bireyden toplanan verilere göre incelenmiştir. Yaptığımız çalışmada veriler “Alpak Akış Kuramı Ölçeği” kullanılarak toplanmıştır. Cinsiyet, katılımcıların uyukları, dil seviyesi, medeni durum, eğitim düzeyi, gelir düzeyi, aktif spor yapma durumu, yaş değişkenleri ile katılımcıların serbest zamanlarındaki akış durumları analiz edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre; katılımcıların cinsiyetleri ve medeni durumları ile akış durumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık belirlenmişken (p<0,05) spor yapma durumları ile akış durumları

arasında istatistiksel açıdan bir farklılık tespit edilememiştir ($p>0,05$). Alpak akış ölçeği alt boyutları ile katılımcıların uyrukları arasındaki ilişki incelendiğinde ise Gürcü, Türkmen ve diğer uyruklu bireylerin tecrübeye dayalı sıkıntı ve artan aşamadaki kaygı alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığa sahip olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Katılımcıların akış durumuna göre hangi uyruğa mensup bireylerin diğerlerinden daha fazla farklılaştığı analiz edildiğinde ise diğer milletler grubunun Gürcü ve Türkmen uyruklulara göre serbest zamanlarında yapmış olduğu etkinliklerde daha fazla akış durumu yaşadığı tespit edilmiştir. Alpak akış ölçeği puan ortalaması ile kur, yaş, eğitim, gelir değişkenleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Fakat farklılıkların ne kadar etkili olduğu yönünde etki değerlerine bakıldığında Minimum seviyede bir etkiye sahip olduğu belirlenmiştir (Tablo-7).

Ak ve Alpullu (2020), tarafından Alpak akış ölçeği geliştirme çalışmaları kapsamında doğu-batı üniversiteleri öğrencileri olarak Marmara üniversitesi ve Gaziantep üniversitesinden 234 öğrenci üzerinde yapılmış olan çalışmada cinsiyet değişkeni ile akış durumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığın olmadığı yapılmış olduğumuz çalışmadaki sonucun aksi şekilde tespit edilmiştir. Bu farklılığın olmasında temel sebebin yabancı uyruklu bireylerin üniversite öğrencilerine göre yerleşik hayatlarının ve serbest zamanlarının daha az olması aynı zamanda üniversite öğrencilerinin cinsiyet açısından farklı koşullara sahip olmamasıyla açıklayabiliriz.

Yaptığımız çalışmada elde edilen sonuçlara göre cinsiyet, yaş, eğitim ve gelir ile akış durumları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmişken, Korer ve Alpullu (2020), tarafından uluslararası Racketlon federasyonunun düzenlemiş olduğu turnuvalara katılım sağlayan 28 Türk racketlon sporcusu üzerinde Alpak akış ölçeği kullanılarak yapılan çalışmada elde edilen bulgular cinsiyet, yaş, eğitim seviyesi ve gelir ile akış durumları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığını ($p<0,05$), aynı zamanda Guizani ve ark (2022), tarafından 94 örnekleme genç elit tenisçilerde akış durumu ile ilgili yapılmış oldukları çalışmada da cinsiyet değişkeni üzerinden akış durumları incelenmiş olup kadınlar ve erkekler arasında anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna varılmıştır. Çalışmalar arasındaki bu farklı sonuçların ortaya çıkmasında örneklem gruplarının nitelik ve niceliklerinin farklı olmasının önemli bir neden olduğu düşünülmektedir.

Alanyazın incelediğinde yaptığımız çalışma dışında sporla ilgili birçok çalışmalara rastlanmaktadır. Yılgin, Öztürk ve Öztürk (2017) deneyimlerimizi bilgiye ulaşma, sağlığı koruma, dinlenme ve sosyalleşme içerisinde ortaya çıkan diğer eğlence davranışlarının bu hayat akışı içinde yaşama dair beklentilerden kaynaklandığını ve aynı zamanda başkalarıyla

olan kıyaslamaların neticesi olarak görmektedir. Akış deneyimi bu sürecin birçok faktörden etkilendiğini göstermektedir. Jing (2012), tarafından yapılan “Çin’deki Elit Masa Tenisi Sporcularının Akış Durumlarında Etkili Olan Faktörler” adlı çalışmada toplam 181 elit masa tenisi oyuncusu örneklem olarak yer almıştır. Sonuçlar, elit masa tenisi sporcularının akış durumunu etkileyen faktörlerin aktif psikolojik nitelikler, müsabaka öncesi yeterli psikolojik hazırlık, oyuncunun atletizm seviyesi, zirve deneyimi, hakem, taktik- strateji ve antrenörün müsabaka sırasındaki talimatları olduğunu göstermiştir.

Şahin, Yılıgın ve Şahin’ne (2020) göre bireysel farklılıklarımızı anlamak, geliştirmek kadar olumsuz duygu ve davranışlarımızı da düzeltebilecek, sosyal durumların gerçekleştiği ve bireyin varlığını sürdürebildiği faaliyetler bilinçli amaca uygun planlamalardır. Ayazlar (2015)’in 296 katılımcı üzerinde yapmış olduğu akış deneyiminin yamaç paraşütü deneyim doyumunu ve yaşam doyumuna etkileri adlı çalışmasında bireyler sahip olduğu becerilerini geliştirmede yapmış olduğu aktiviteden yeterince zevk alamadığını, dolayısıyla deneyim ile akış deneyiminin zorluk-beceri dengesi ile birlikte hareket ettiği sonucuna varmıştır.

Oliveira ve ark, (2015), Güneydoğu’daki 5 farklı takımdan seçilen 59 genç basketbol sporcuları üzerinde yapmış oldukları çalışmada akış seviyesi ve yaş ile antrenman süresinin etkileşimini analiz etmişlerdir. Bu takımlardan ikisi elit takımlar olarak kabul edilmiş ve sporcular hakkında veri toplamak için yarı yapılandırılmış görüşme ve anket kullanılmıştır. Görüşmeyi değerlendirmek için içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Yaş ve uygulama süresini karşılaştırmak için test bağımlılık değişkenleri olarak Pearson ki-kare ve Fisher kesin testleri kullanılmıştır. Sonuç olarak, yaşın daha az alıntılanan boyutları (eylem-farkındalık birleşimi, açık geri bildirim, öz bilinç kaybı, zamanın dönüşümü) ve toplam akışı etkileyebileceği sonucuna varılmış ve antrenman süresinin en çok bahsedilen değişken olan kontrol duygusunu etkileyebileceği görülmüştür.

SONUÇ

Yapılan çalışmada yabancı uyruklu öğrencilerin çeşitli demografik değişkenlere göre serbest zamanlarında yapmış olduğu etkinliklerde yaşamış oldukları akış deneyimleri incelenmiş ve sonuç olarak diğer uyruk kategorisinde yer alan bireylerin Gürcü ve Türkmen bireylere göre daha fazla akış deneyimi yaşadıkları sonucuna varılmıştır. Akış deneyimi özelinde yapılan birçok çalışmadan farklı bir grup olan “yabancı uyruklu öğrenciler” üzerinde yapılan araştırmanın sonuçlarının alan-yazına katkı sağlaması beklenmekte ve daha farklı uyruğa mensup bireyler üzerinde çalışmaların yapılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- AK, M. O., ve Alpulu, A. (2020). Alpak Akış Ölçeği Geliştirme ve Doğu Batı Üniversitelerinin Karşılaştırılması. *Sport Sciences*, 15(1), 1 - 16.
- Ayazlar, R. A. (2015). Akış Deneyiminin Yamaç Paraşütü Deneyim Doyumu ve Yaşam Doyumuna Etkileri. Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi (Danışman: Doç. Dr. Berrin GÜZEL), Aydın.
- Aydın, K. B. (2010). Strategies For Coping With Stress as Predictors of Mental Health. *Journal of Human Sciences*, 7(1).
- Aytekin, Ç. (2020). İki Aşamalı Akış Kuramı Bağlamında Instagram'daki Ünlü Destekçiler Üzerine Bir Örnek Olay Çalışması. *İletişim Çalışmaları Dergisi*, 6(1), 23-46.
- Basom, M. R., ve Frase, L. (2004). Creating Optimal Work Environments: Exploring Teacher Flow Experiences. *Mentoring and Tutoring*, 12(2), 241-258.
- Başaran, M. (2021). Akış Kuramı Bağlamında Netflix Platformu Üzerine Bir İnceleme. *Communication and Technology Congress – CTC 2021*. İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi.
- Büyükoğlu, H. (2015). Okul Müdürlerinin Okul İçi Akış Deneyimlerinin İncelenmesi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Doktora Tezi (Danışman: Prof. Dr. Ahmet AYPAY), Eskişehir.
- Collins, A. (2009). Flow and Happiness in Later Life: An Investigation into the Role of Daily and Weekly Flow Experiences. *Journal of Happiness Studies*, 10(1), 703-719.
- Coşkun, R., Altunışık, R., ve Yıldırım, E. (2018). Sosyal Bilimlerde Araştırma Uygulamaları SPSS Uygulamalı. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Csikszentmihalyi, M. (1977). *Beyond Boredom and Anxiety*, second printing. San Francisco: Jossey-Bass.
- Çetin, E., Ünver, O., Dinç, H., ve Argan, M. (2021). “Akıp Giden Zamanları Bir Yerlerde Bulsam!?”: COVID-19 Pandemisi Esnasında Akış Kuramı Üzerine Bir Fotoses İncelemesi. *GSI Journals Serie A: Advancements in Tourism Recreation and Sports Sciences*, 4(1), 33 - 52.
- Çevik, A., Özmaden, M., Tezcan, E., Dokuzoğlu, G. (2021). Öğretmenlerin Serbest Zaman İlgilenimlerinin Yaşam Doyumları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10(4), 784-790.
- Demir, G., (2021). Self-leadership Skills for University Students, *Ambient Science* Vol. 08(Sp1); 01-05

- Demirutku, K., ve Ağaoğlu, D. (2018). Tiyatro İzleyicisinin Akış Deneyimi: Duygudurumların Çeşitliliği, Yoğunluğu ve Değerliği Hipotezlerinin Sınanması. *AYNA Klinik Psikoloji Dergisi*, 5(3), 33-60.
- Egbert, J. (2003). A Study of Flow Theory in the Foreign Language Classroom. *The Modern Language Journal*, 87(4), 499-518.
- Engeser, S. (2012). *Advances in Flow Research*. Newyork, USA: Springer Sciences Business Media.
- Engmann, J., Servais, C., ve Burbidge, A. S. (2005). Squeeze Flow Theory and Applications to Rheometry: A Review. *Journal of Non-Newtonian Fluid Mechanics*, 132(1-3), 1-27.
- Eryılmaz, A., ve Mammadov, M. (2016). Development of the Flow State Scale in Mathematic Lesson/ Matematik Dersinde Akış Durumu Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama Dergisi*, 12(4), 870 - 890.
- Guan, X. (2013). A Study on Flow Theory and Translation Teaching in China's EFL Class. *Journal of Language Teaching and Research*, 4(4), 785-790.
- Guizani, S. M., Guinoubi, S., Chtara, M., ve Crespo, M. (2022). Relationships Between Flow State and Motivation In Junior Elite Tennis Players: Differences by Gender. *International Journal of Sports Science*.
- İşçi, C., ve Güzel, B. (2019). Sırtçantalıların Kaçış Deneyimi: Akış Kuramı Yaklaşımı. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(4), 1125 - 1147.
- JASP Team (2020). JASP (Version 0.14.1) [Computer software].
- Jing, Y. (2012). Influential Factors in Flow States of Elite Table Tennis Athletes in China. *Advances in Intelligent and Soft Computing*, 117(127), 625-631.
- Karabacak, G., Güzel, B., ve İşçi, C. (2020). Turizm Çalışanlarında İş Doyumu ve Bütünleşme: Akış Kuramı Yaklaşımı. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 18(37), 445-470.
- Karasar, N. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Pelikan kitabevi.
- Kaya, B., ve Metin, T. (2015). Kapalı Rekreasyon Tesislerinde Kullanıcıların Akış Deneyimi. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 12(2), 6-25.
- Korer, E., ve Alpullu, A. (2020). Raketlon Sporcularının Akış Kuramı Boyutunda Farklılıkların İncelenmesi. *Spor Eğitim Dergisi*, 4(2), 97-105.
- Moneta, G. (2004). Theflow Experienceacross Cultures. *Journal of Happiness Studies*, 5(2), 115-121.
- Oliveira, H. Z., Gomes, V. F., ve Miranda, R. (2015). The Flow State in Young Basketball Players. *Psicologia em Estudo*, 20(1), 95-106.

- O'Neill, S. (1999). Flow Theory and the Development of Musical Performance Skills. University of Illinois Press, Source: Bulletin of the Council for Research in Music Education , Summer, 1999, No. 141, The 17th International Society for Music Education: ISME Research Seminar, 129-134.
- Özkara, B., ve Ozmen, M. (2016). Akış Deneyimine İlişkin Kavramsal Bir Model Önerisi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İibf Dergisi, 11(3), 71-100.
- Sahin, H. M., Yilgin, A., & Sahin, F. (2020). Research of Social Phobia Status in Children after Swimming Activity. African Educational Research Journal, 8(4), 791-798.
- Sherhoff, D. J., ve Csikszentmihalyi, M. (2009). Flow in Schools. M. J. Furlong, R. Gilman, ve S. E. Huebner içinde, Handbook of Positive Psychology in Schools (s. 131-145). Routledge.
- Sherhoff, D. J., Csikszentmihalyi, M., Schneider, B., ve Sherhoff, E. S. (2003). Student Engagement in High School Classrooms from the Perspective of Flow Theory. School Psychology Quarterly, 18(2), 158-176.
- Yeşiltaş, M. D., ve Türk, M. (2017). İş Akış Kuramı ve Beş Faktör Kişilik Modeli İlişkisi Üzerine Bir Araştırma. Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 1(2), 117-128.
- Yılgin, A., Öztürk, H. Ve Öztürk, H.Y. (2017) Full Texts Of 6th International Conference On Science Culture And Sport (25-27 April 2018, Lviv-Ukraine)
- Yılgin, A. (2022). Rekreatif Yürüme Fiziksel Aktivitesinin Yaşam Becerisini Geliştirmeye Etkisinin İncelenmesi: Randomize Yarı Deneysel Çalışma. Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 7(1), 66-84.